

Для подолання існуючих психологічних бар'єрів в організації СРС, таких як відчуття «запрограмованості»; надто висока «ціна» активності; наслідки невизнання результату; навчена безпорадність; звичка йти «шляхом найменшого опору»; вплив групових настанов; відсутність досвіду самостійності; нерозвиненість вольової саморегуляції (лінощі), на курсі «Професійних хвороб» використовуються практично всі форми організації СРС, зокрема:

- ✓ фронтальні;
- ✓ групові;
- ✓ парні;
- ✓ індивідуальні, які, в свою чергу, мають недиференційований (загальний) і диференційований (індивідуальний) вид [2-5].

Враховуючи те, що внутрішньою передумовою успішної самостійної роботи студентів є рівень їх пізнавальної активності та самостійності, кожному студенту необхідно:

- ✓ бачити у кожному тексті інформацію суттєву й допоміжну;
- ✓ шукати в інформації внутрішні зв'язки на основі аналізу тексту;
- ✓ порівнювати нову інформацію з тим, що вже раніше відомо;
- ✓ мати чітку мету, якої треба досягнути в результаті опрацювання тексту.

Висновок

Таким чином, за вимогами кредитно-модульної системи навчання СРС забезпечує міцне засвоєння науки, виховує ініціативу, організованість, наполегливість, самостійність суджень, сприяє підвищенню якості навчання, мотивації до надбання професійно-орієнтованих знань та практичних навичок.

Література

1. Тимчасове положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу (КМСОНП) в Івано-Франківському національному медичному університеті (нова редакція). – Івано-Франківськ, 2013р. – 28 с.
2. Романовський О.Г. Методичні рекомендації з формування спрямованості студентів на успішну професійну діяльність для викладачів і студентів / О.Г. Романовський, Л.М. Грень, В.С. Михайличенко. – Харків: НТУ "ХПІ". – 2009. – 48 с.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005. – 486 с
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / В. М. Нагаєва. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 232 с.

5. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. І. Слєпкань. – К. : Вища школа, 2005. – 239 с.

Александрук Н.В., Стовбан Н.П.

Концепция самостоятельной работы студента при изучении профессиональных болезней

ГВУЗ «Івано-Франковский национальный медицинский университет»

Резюме. Концепция самостоятельной работы студентов в условиях внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса в Ивано-Франковском национальном медицинском университете направлена на развитие личности будущего специалиста, формирование его как человека, способного не только самостоятельно получать знания, но и реализовать их в соответствии с практическими требованиями сегодняшнего дня.

В условиях сокращения аудиторных часов за счет увеличения времени на самостоятельную работу студента (50-70 % учебного времени) происходит переориентация процесса обучения с лекционно-информативной на индивидуально-дифференцированную и личностно-ориентированную формы.

Необходимым условием внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса является разработка научно-методического сопровождения самостоятельной работы студента и организационно-методического обеспечения индивидуальной работы студентов, что есть ведущей целью деятельности кафедр нашего университета.

Ключевые слова: самостоятельная работа студента.

N.V. Aleksandruk, N.P. Stovban

The Concept of Student's Independent Work During the Study of Occupational Diseases

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine

Abstract. The concept of student's independent work in terms of credit-modular system of educational process in the Ivano-Frankivsk National Medical University is aimed at the development of future professional, forming him or her as someone who can not only get on their own knowledge, but also realize them according to the nowadays practical demands.

The reorientation of educatory process from the lecture and informative form to individually differentiated and student-oriented one took place in the context of class hours reduction due to the increasing of the time for students' independent work (50-70% of study hours).

A necessary condition for the introduction of credit-modular system of educational process is the development of scientific and methodological support for independent student's work and organizational methods of individual student's work which is the major goal of the departments of our university.

Keywords: student's independent work.

Надійшла 15.09.2014 року.

УДК 378.147.31.:37.022:615.014.2

Барна О.М., Федоровська М.І.¹

Організація лекційного процесу з аптечної технології ліків в умовах навчання за кредитно-модульною системою

ДВНЗ „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України”

¹ДВНЗ „Івано-Франківський національний медичний університет”

maryanagavkalyuk@yahoo.com

Резюме. Одним з невід'ємних аспектів підготовки фахівця є вузівська лекція. Яка ж роль лекції у вихованні студентів? Лекція – це логічний, систематично послідовний і явний виклад того чи іншого наукового поняття, яке часто супроводжується демонстрацією дослідів і наочних посібників. Основними вимогами сучасної лекції є науковість, доступність, єдність форми і змісту, емоційного

викладу, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами та практикою повсякденного життя. Читаючи лекцію, викладач не тільки дає студентам знання, але й виховує їх. Широкий досвід вищої школи переконливо доводить, що навчання і виховання студентів є нероздільні. Тому мета роботи полягає в окресленні важливості лекції, як важливого елементу в підготовці фахівців фармацев-

тичної галузі та наведенні окремих аспектів викладення лекційного матеріалу згідно з кредитно-модульною системою у викладання аптечної технології ліків (АТЛ), для студентів спеціальності „Фармація”. У статті розкрито роль лектора, його взаємозв'язок з аудиторією, зазначено умови якісного викладення лекційного матеріалу. Доказана доцільність поєднання декількох типів лекцій, наприклад: лекції – візуалізації, бінарної лекції (лекції – діалогу) та лекції – провокації, що дає можливість висвітлити тему зі всіх можливих сторін, та покращити сприйняття і запам'ятовування отриманого лекційного матеріалу студентами. Окреслено роль інформаційних технологій у проведенні лекцій. Адже саме мультимедійна лекція дасть можливість одночасного візуального та аудіального впливу на студента, а додаткове введення відеофільмів дає можливість ґрунтовнішому засвоєнню матеріалу і можливість студентів уваяти себе безпосередню на робочому місці практикуючого спеціаліста.

Ключові слова: лекція, кредитно-модульна система навчання, аптечна технологія ліків.

Однією з умов підготовки майбутніх фахівців в умовах кредитно-модульної системи є лекція, адже саме лекція є провідним компонентом системи освіти. Основними вимогами сучасної лекції є науковість, доступність, єдність форми і змісту, емоційного викладу, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами та практикою повсякденного життя. Для вдосконалення навчання і практичної діяльності кваліфікованого спеціаліста в галузі аптечного виготовлення ліків важливим є проведення інтерактивних лекцій, використовуючи всі сучасні інноваційні технології.

Мета роботи. Окреслення ролі та значення лекційного матеріалу в процесі навчання та характеристика викладення лекційного матеріалу при вивченні АТЛ в умовах кредитно-модульної системи.

За визначенням С. У. Гончаренка „лекція (від лат. lectio – читання) – систематичний, послідовний виклад навчального матеріалу, будь-якого питання, теми, розділу, предмета” [3]. Зустрічаються й інші визначення лекцій, зокрема: „Лекція – устне изложение учебного предмета или какой-либо темы, а также запись этого устного изложения” (С. И. Ожегов. Словарь русского языка. – М.: „Русский язык”. – 1984. – С. 275); „Лекция – основная форма проведения учебных занятий у вищого навчального закладу, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу” (Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Затверджено наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р., №161) [2].

Роль лекцій у навчальному процесі вищої школи всебічно висвітлюють відомі педагоги і психологи: А. М. І. Архангельський, О.І. Бугайов, Н.П. Волкова, С.І. Зінов'єв, К.Н. Корнілов, Е. Н. Медінський, Н. Д. Нікандров, О. М. Пехота, Д.В. Чернилевський. Вони відводять лекції провідну роль у навчальному процесі. Лекційному викладанню притаманний цілий ряд переваг, порівняно з іншими формами організації навчальної роботи студентів, яким А. М. Алексюк дав певну характеристику:

- лекція, порівняно з підручниками, оперує значно більшими можливостями щодо урахування специфіки аудиторії, новітніх наукових досягнень;
- озброєє студента не тільки знаннями, а й переконаннями, умінням давати критичну оцінку матеріалу;
- сила враження від матеріалу, що вивчається, значно зростає завдяки живому слову;
- прямий контакт зі слухачами, що значно посилює їхню увагу;
- економна у часі (за короткий час студент одержує інформацію, на яку – під час самостійної роботи – йому б довелося витратити багато часу [1].

Лекція – це перш за все спілкування викладача з аудиторією живою, емоційною, гарною, грамотною мовою. При підготовці лекційного матеріалу викладачеві слід враховувати композицію, зміст, підбір прикладів та ілюстрацій, методичне оформлення, розрахунок часу, складу студентів,

прийоми активізації уваги, зв'язок з попереднім матеріалом, основні запитання для запам'ятовування тощо.

Не слід відкидати важливості контакту лектора з аудиторією, адже вже перші слова, звернені до студентів, повинні привернути їх увагу, створити певний настрій. Важливо пам'ятати, що увага – це мотивація до запам'ятовування інформації. Лектор і студенти повинні знати, якщо увага не зосереджена, то механізм запам'ятовування не вступить в дію. Саме тому ніколи не слід починати лекцію не зосередивши увагу аудиторії. Також, лектору варто пам'ятати, що кожна аудиторія є особливою і поводити себе може по-різному. У цьому відношенні слухачів умовно можна розділити на чотири групи:

- перша уважно слухає лектора, аналізує інформацію і робить конспективні записи. Це найкращий спосіб осмислення і фіксації лекційного матеріалу;
- друга – майже дослівно намагається записати текст лекції, іноді навіть не вникаючи в її зміст;
- третя – уважно слухає, аналізує, але не робить ніяких записів. Це, як правило, люди з гарною пам'яттю, на яку вони і роблять основну ставку;
- четверта – нічого не слухає, часто займається іншими справами, порушуючи ділову обстановку і дисципліну.

Проаналізувавши вищевикладене, можна зробити висновки, що необхідною умовою ефективності лекції є мовленнєва майстерність лектора, багата, емоційно забарвлена мова читання лекції, також важливе значення має форма викладу, адже це не лише краса лекції, а й важливий орієнтир сприйняття її змісту. У створенні словесно-образної наочності велика роль поряд з інтонацією належить також міміці і жестах. На думку американського психолога Ф.Сьюді, при розмові людей значення слів становить лише 7 %, інтонація мовця 38 %, а на жести і міміку припадає 55%. Один рух або вираз обличчя іноді можуть повністю змінити зміст вимовлених слів.

Вибір правильного темпу мови – найважливіший показник майстерності лектора. Учені встановили, що „більше половини дорослих людей не в змозі на слух запам'ятати пропозиції, що налічують більше 13 слів. Якщо ланцюжок вимовлених слів триває більше 6 секунд, слухачі втрачають нитку фрази. Одна третина дорослих забуває початок фрази вже тоді, коли вимовляється 11-е за рахунком слово. Довгі пропозиції – більше 18 слів – здатні зрозуміти і засвоїти не більше 15 відсотків аудиторії”. Лектору слід говорити зі швидкістю не більше двох слів в секунду і будувати фрази по можливості коротше і правильно побудованими. У всіх випадках лекція повинна бути динамічною. Говорити динамічно – це не означає швидко, енергійне розгортання дій – ось що таке динамізм лекції [5, 8]. Для лектора є важливим вести активний діалог з аудиторією, тримаючи себе не вимушено й вільно, впевнено пересуватися по аудиторії, стежачи за тим, чи встигають студенти записувати.

Лекції з АТЛ читаються згідно програми для студентів вищих фармацевтичних закладів освіти та фармацевтичних факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівня акредитації для спеціальності „Фармація” відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та освітньо-професійної програми (ОПП), затвердженими наказом МОН України від 29.07.04 № 629 та експериментального навчального плану, розробленого на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Згідно з цією програмою лекційний курс з АТЛ включає два модулі, які, в свою чергу, поділяються на 4 змістових модулі, згідно із якими і читаються лекції. В першому змістовому модулі розкриваються загальні питання технології ліків та аспекти приготування твердих лікарських форм. Другий змістовий модуль включає інформацію про рідкі лікарські форми, а саме; розчини концентрати, мікстури, стандартні фармакопейні рідини, неводні розчини, краплі, особливі випадки приготування водних розчинів, суспензії, емульсії та

настої і відвари. Приготуванню м'яких лікарських форм та приготуванню супозиторіїв присвячений третій змістовий модуль. В останньому четвертому модулі висвітлені питання приготування лікарських форм, що потребують асептичних умов приготування, а також винесені питання про фармацевтичні несумісності [7].

Ефективним методом подання лекційного матеріалу є здійснення одночасного візуального та аудіального впливу на студента. За таких умов утворюється потрібний емоційний настрій, який активує і посилює всі види пам'яті та сприяє її довготривалості. Адже відомо, що слухове сприйняття дає можливість студенту засвоїти матеріал на 15%, зорове сприйняття на 25%, а одночасне використання слуху та зору підвищує ефективність сприйняття лекційного матеріалу до 65% [4]. Дані показники сприйняття матеріалу досягаються використанням мультимедійних презентацій. Мультимедійна лекція – форма організації навчального процесу, що поєднує традиційну форму лекції та мультимедійну презентацію, що дозволяє одночасно задіювати різноманітні форми представлення навчальної інформації (графічна, текстова, аудіовізуальна), об'єднавши їх в єдину структуру [6].

Саме тому при викладанні АТЛ використовується лекційно-візуалізація, що передбачає подачу матеріалу, який супроводжується мультимедійними презентаціями з демонстрацією візуальних матеріалів. Щоб максимально використати період „глибокої” уваги студентів, а саме перші 15-20 хвилин, на початку лекції подається основний базовий матеріал, який студентові необхідно законспектувати. Викладач повинен навчити студентів вести конспект, в кожного виробляється своя манера вести конспект. В кінці лекції в студента має бути добротний конспект, в протилежному разі ККД такої лекції близький до нуля.

Для закріплення основного теоретичного матеріалу приводяться приклади рецептурних прописів з їх технологічним вирішенням. Доречним є наведення фото кожної окремої стадії технологічного процесу для кращого сприйняття і засвоєння студентом отриманої інформації. Наприклад, при розгляданні теми „Порошки” наводяться фото таких стадій: а) підготовка робочого місця (миття рук, обробка рук, протирання робочої поверхні, підбір посуду і допоміжних матеріалів, підготовка терезів до роботи); б) відважування; в) подрібнення; г) змішування інгредієнтів; д) дозування маси; е) контроль якості; є) упакування; ж) оформлення до відпуску. При розгляданні теми „Ін'єкційні лікарські форми”, крім демонстрації технологічних стадій, наводяться фото обладнання, яке використовується для фільтрування, стерилізації, закупорки тощо. Це дуже важливо в тому плані, що під час практичних занять не завжди можна наочно продемонструвати те чи інше обладнання, яке використовується в аптечній практиці і є на балансі аптеки, але відсутнє в навчальних аудиторіях. Під час лекції наводяться приклади з практичної роботи фармацевта (вони можуть бути як позитивні так і негативні, але чітко відповідати темі заняття). На думку деяких авторів, їх має бути щонайменше 80%, проте може бути наведений і один суттєвий приклад.

Практикується використання на лекціях навчальних відеофільмів, але в такому випадку скорочується живе спілкування лектор-студент. Проте враховуючи той факт, що студенти мають доступ до презентацій і матеріалів для їх підготовки, після опрацювання яких студент приходить підготовлений, застосування відеофільмів є цілком виправдане.

Ефективним є поєднання лекції – візуалізації, бінарної лекції (лекції – діалогу) та лекції – провокації. Лекція – провокація, це лекція із задалегідь запланованими помилками, розрахована на стимулювання студентів до постійного контролю пропонованою інформацією та пошуку помилок. В кінці лекції проводиться діагностика знань студентів і розбір зроблених помилок. Дане поєднання викликає зацікавленість студентів, постійно йде діалог з викладачем, студенти мають можливість задати запитання і проявити себе у по-

шуку помилок.

Для оптимізації розробляються також засоби трансляції лекції в режимі „on-line”, щоб студенти, які пропустили лекції з поважної причини мали можливість прослухати лекцію на сайті університету в будь-який зручний для нього час.

Також слід відзначити важливість досвідченості і компетентності лектора, адже його завдання, це не лише дати конкретну інформацію по предмету, але й навчити студента методології отримання інформації, давати чітку систему знань.

Таким чином, для формування світогляду фахівця фармацевтичної галузі, лекція, як загальноаудиторна форма навчання є найефективнішою серед інших форм навчання студентів в вищій школі. Велике значення для засвоєння лекційного матеріалу дає використання інноваційних технологій, що в свою чергу дозволяє покращити якість навчання та сприяє всебічному розвитку студентів. Без сумніву важливим критерієм ефективності лекції має бути рівень зворотного зв'язку „студент-лектор” і спілкування між усіма членами навчально-пізнавального процесу.

Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання // Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1993. – 223 с.
2. Галиця О. Лекція та її різновиди в юридичному вищому навчальному закладі / Галиця О. // Юридичний журнал – № 7. – 2009. – <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3271>
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. Корнеева Л.И. Интерактивные методы обучения / Л.И. Корнеева // Высшее образование в России. – 2004. – № 12. – С. 105-108.
5. Образцов П. И., Косухин В. М. Дидактика вищої військової школи, 2004 <http://medbib.in.ua/didaktika-vyishey-voennoy.html>
6. Роль сучасних технологій у становленні майбутніх лікарів / В.М. Ждан, В.Б. Бобирьов, О.В. Шешукова та ін. // Медична освіта. – 2012. – № 3. – С. 35-37.
7. Типова робоча програма з аптечної технології ліків / під ред. О.І. Тихонова. – Київ, 2011. – 60 с.
8. Юрко О.А. Техніка читання лекції / О.А. Юрко, О.О. Юрко // Вісник КДПУ. – Випуск 1 (42). Частина 1. – 2007. – С. 167-169.

Барна О.М., Федоровская М.И.¹

Организация лекционного процесса по аптечной технологии лекарств в условиях обучения по кредитно-модульной системе

ГВУЗ “Тернопольский государственный медицинский университет имени И.Я. Горбачевского МОЗ Украины”

¹ГВУЗ” Ивано-Франковский национальный медицинский университет”

Резюме. Одним из неотъемлемых аспектов подготовки специалиста является вузовская лекция. Какова же роль лекции в воспитании студентов? Лекция – это логический, систематически последовательный и явный изложение того или иного научного понятия, которое часто сопровождается демонстрацией опытов и наглядных пособий. Основными требованиями современной лекции является научность, доступность, единство формы и содержания, эмоционального изложения, связь с другими учебными дисциплинами и практикой повседневной жизни. Читая лекцию, преподаватель не только дает студентам знания, но и воспитывает их. Широкий опыт высшей школы убедительно доказывает, что обучение и воспитание студентов является неразделимы. Поэтому цель работы заключается у обрисовке важности лекции, как важного элемента в подготовке специалистов фармацевтической отрасли и приведен и отдельных аспектов изложения лекционного материала по кредитно-модульной системы в преподавание аптечной технологии лекарств (АТЛ), для студентов специальности “Фармация”. В статье раскрыта роль лектора, его взаимосвязь с аудиторией, указаны условия качественного изложения лекционного материала. Доказана целесообразность сочетания нескольких типов лекций, например: лекции - визуализации, бинарной лекции (лекции - диалога) и лекции - провокации, что дает возможность осветить тему из всех возможных сторон, и улучшить восприятие и запоминание полученного лекционного материала студентами.

Определена роль информационных технологий в проведении лекций. Ведь именно мультимедийная лекция даст возможность одновременного визуального и аудиального влияния на студента, а дополнительное ведение видеофильмов дает возможность основательной усвоению материала и возможность студенту представить себя непосредственно на рабочем месте практикующего специалиста.

O.M. Barna, M.I. Fedorovska'

Organization of the Lecture Process with Pharmaceutical Compounding Under the Conditions of Credit-Modular System

I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

¹Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. One of the essential aspects of the specialist training is a high school lecture. What is the role of lecture in the student education? Lecture is a logical, consistent and systematic explicit statement of a scientific concept, which is often accompanied by demonstration of experiments and visual aids. The main requirements of modern lecture is scientism, availability, unity of form and content, emotional presentation, connection with other academic disciplines and everyday life activity. During the lecture teachers not only provide students with

the knowledge, but also educate them. Great experience of higher schools proves that students' training and education are inseparable. Therefore, the objective of the work is to define the importance of lecture as a significant element in the training of pharmaceutical specialists and to present some aspects of teaching pharmaceutical compounding to students of specialty 'Pharmacy'. The article covers the role of a lecturer, his/her relationship with the audience and the conditions for good presentation of the lecture material. The feasibility of combining several lecture types is proved, for example: lecture-visualization, binary lecture (lecture-dialogue) and lecture-provocation, that makes it possible to present the subject from all possible sides, and improve the perception and memorization of information received by students. There is outlined the role of information technologies in lectures, since multimedia lecture will enable simultaneous visual and auditory impact on the student, and additional video playing enables thorough assimilation of the material and the possibility to a student to imagine him/herself directly in the workplace of a practitioner.

Keywords: *lecture, credit-modular system of training, pharmaceutical compounding.*

Надійшла 15.09.2014 року.

УДК 371.315+378.147+616.72-002.77

Волошин М.М.

Особливості проведення практичних занять з клінічного мислення на кафедрі загальної хірургії

Кафедра загальної хірургії (зав. каф. – проф. І.М.Гудз)

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

Резюме. Стаття присвячена особливостям проведення практичних занять з основами клінічного мислення на кафедрі загальної хірургії у рамках проекту “MUMEENA”. Пропонується методологія проведення такого заняття на прикладі обговорення клінічного випадку, де провідним симптомом є “біль у гомілці та стопі”. Метою заняття є встановлення діагнозу пацієнта з урахуванням скарг, даних анамнезу захворювання, життя, об'єктивного обстеження, пропозиція схеми обстеження та лікування хворого з оцінкою їх результату, а також розробка рекомендацій пацієнту щодо його життя та праці. Запропонована методологія проведення практичного заняття з клінічного мислення активно залучає всіх студентів у навчальний процес, спонукає їх до поглибленого вивчення певної патології, а також розвиває аналітичні навички та стимулює самовдосконалення.

Ключові слова: *практичне заняття, клінічне мислення.*

Проект “MUMEENA” стартував у жовтні 2011 року та включає чотири європейські медичні школи та три партнерські країни. До країн, які співпрацюють у рамках даного проекту, належать: Азербайджан, Грузія, Україна, Нідерланди, Італія, Іспанія, Великобританія. Метою даного проекту є покращення медичної освіти та навчання у медичних вузах Східної Європи.

В рамках проекту “MUMEENA” на кафедрі загальної хірургії ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет” проведено практичні заняття з основами клінічного мислення.

Основні цілі практичного заняття з клінічного мислення:

- 1) навчити студента самостійно мислити та відчувати відповідальність за прийняті рішення щодо здоров'я пацієнта;
- 2) синтезувати знання, отримані на попередніх етапах навчання;
- 3) навчити студента виділяти головне та другорядне;
- 4) розглядати пацієнта як “єдине ціле” та намагатися зрозуміти причини та механізми розвитку хвороби;

5) спонукати майбутнього лікаря до постійного самовдосконалення та навчання [1,2].

Пропонується методологія проведення такого заняття на прикладі обговорення клінічного випадку із провідним симптомом “біль у гомілці та стопі”.

Всі студенти перед заняттям отримують необхідні матеріали для підготовки, які стосуються конкретного клінічного випадку. На підготовчому етапі у групі студентів виділяється два модератора, решта студентів, за підтримки модераторів, вирішують всі завдання клінічного випадку упродовж певного часу. Тільки модератори володіють повною інформацією щодо діагностики та лікування даного пацієнта. Тому їх основне завдання: спонукати решту студентів до ведення конкретного випадку у правильному напрямку та у певних часових рамках. Метою заняття є встановлення діагнозу пацієнта з урахуванням скарг, даних анамнезу захворювання, життя, об'єктивного обстеження, пропозиція схеми обстеження та лікування хворого з оцінкою їх результату, а також розробка рекомендацій пацієнту щодо його життя та праці.

Навчальні цілі практичного заняття із провідним симптомом “біль у гомілці та стопі”:

- 1) отримати необхідні навички щодо діагностичного підходу до пацієнта із симптоматикою болю у нозі;
- 2) знати основні причини болю у нозі для оптимізації даних анамнезу та особливостей об'єктивного обстеження;
- 3) скласти алгоритм лабораторної та інструментальної діагностики;
- 4) вибрати правильне лікування;
- 5) виробити рекомендації щодо реабілітації та профілактики прогресування захворювання.

Студенти мають володіти вихідним рівнем знань з анатомії серцево-судинної, м'язової та кістково-суглобової систем. З метою диференційної діагностики студенти повинні знати 10-12 патологічних станів, де основним симптомом є біль у гомілці та стопі. Ми пропонуємо проводити диферен-